

РЕЦЕНЗИЯ

Относно конкурс за заемане на академичната длъжност „професор” по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по физическо възпитание и спорт в началното училище)

Рецензент: проф. Елена Илиева Николова, доктор

В обявения от Софийски университет „Св. Климент Охридски” конкурс (ДВ. бр.91 от 14 ноември 2017г.) участва единствен кандидат – доц. Елена Николова Джамбазова – Спасунина, доктор. Прегледът на документацията установява спазване на всички изисквания на ЗРАСРБ и правилника за приложението му в СУ.

Доцент Елена Джамбазова е родена през 1954г. Завършва ВИФ (сега НСА „В. Левски”) със специалност „Физическа култура” и квалификация „Преподавател по физическо възпитание”. В продължение на 5 години работи като учител по физическо възпитание последователно в Челопеч и София. След конкурс, през 1983г. е назначена за преподавател в ИДНУ „Н. Крупская”, а през 1986г. за асистент в СУ „Св. Климент Охридски” – Факултет по начална и предучилищна педагогика.

Прилагала е своите знания, умения и компетенции в Нов български университет, като е водила цикъл от лекции по Методика на физическото възпитание (2000г.-2001г.). Била е хоноруван преподавател в Института за чуждестранни студенти, София (1989г. – 1992г.).

Има богат методически и организационен опит. Периодично е оказвала методическа помощ при провеждане на курсове за обучение на педагогически кадри на „SOS-Детски селища” в България. Участвала е в националния експеримент „Оптимизиран двигателен режим в детската градина”, като методически ръководител в София.

Кандидатът за „професор” преминава през всички нива на академичното развитие. През 2004г. Елена Джамбазова успешно защитава докторска дисертация на тема „Страхът у учениците от I – IV клас в обучението по физическо възпитание ” и придобива образователната и

научна степен „доктор”. Пет години по-късно е избрана за доцент по специалност 05.07.03 „Методика на обучението по физическо възпитание в предучилищна и начална училищна възраст” в СУ „Св. Климент Охридски”.

Доцент Елена Джамбазова е дългогодишен преподавател в СУ „Св. Климент Охридски”. Има академичен стаж по специалността 31г. и 6 м. Тя е утвърден специалист по проблемите на теорията и методиката на физическото възпитание в началното училище. Обогадила е своите познания в преподавателската и научна сфера на дейност чрез 18 месечна целева специализация в НСА „В. Левски” „Организация и усъвършенстване на учебния процес по физическо възпитание в учебните заведения”. Води лекционен курс върху богат диапазон от тематики, свързани с педагогическата и специалната подготовка на студенти от Софийски университет от ОКС „Бакалавър” и от ОКС „Магистър”, както и стажантска практика на магистри.

Доцент Елена Джамбазова е научен ръководител на дипломни работи на 26 студенти, 12 магистри и 6 бакалаври, както и 8 дипломанти от СДК. Под нейно ръководство е защитил успешно 1 докторант, а в момента е научен ръководител на още двама докторанти. Била е член на 7 научни журита. След успешно положен тест е член на МЕНСА, България.

Впечатляваща е активността на доц. Елена Джамбазова в проектната дейност на институционално, национално и международно равнище. Тя е участвала в 4 научни проекти към фонд Научни изследвания на Софийския университет по тематики, свързани с разработване на примерни технологии за обучение в началното училище, установяване на отношението на учениците от основната образователна степен към учебния процес и факторите, които влияят на детското учене.

Била е участник като академичен наставник в два проекта „Студентски практики” по оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”. По същата програма в проект към Министерство на образованието е била изпълнител по тема „Разработване на система за оценка на качеството на средното образование”.

Доц. Елена Джамбазова е участвала в 2-ва мащабни международни проекта – от 2008г. до 2011г. по програма Коменски „Учене праз целия живот” и от 2014г. до 2016г. в международен научен и изследователски

проект „Радостта от ученето”, свързан с многонационално изследване върху образователния опит на учениците от 7 държави в т.ч. и България.

Публикационните данни – брой, тематична насоченост, характер и форум на изява на доц. Елена Джамбазова за времето от 1986г. до началото на 2018г. показват системна научно-изследователска дейност по множество проблеми на физическото възпитание и спорта приоритетно при децата от подготвителните групи в детската градина и учениците от началния етап на основната образователна степен. За 31 годишния период Елена Джамбазова има общо 64 публикации с научен и учебно-методически характер.

Във връзка с конкурса кандидатът е представил количествена справка на научната си дейност съобразно утвърдените наукометрични критерии. Справката включва 21 научни труда, от които 1 монография, 10 статии в научни списания (2 от тях под печат), 7 статии в сборници от научни конференции и симпозиуми и 3 учебни помагала.

Осем статии са отпечатани на английски език в научни списания, издавани в България и чужбина, както и в сборниците от съответните международни конференции и симпозиуми, в които е участвал кандидата. Важно е да се отбележи, че 6 от научните трудове са индексирани публикации. Доцент Джамбазова е самостоятелен автор на 10 публикации, първи на 5, втори - на 3, трети и последващ на 3. По данни на автора, извън автоцитатите са установени 23 цитирания на нейни разработки.

С подчертана насоченост и значимост сред публикации на доц. Елена Джамбазова се открояват:

- монографичния труд „Щафетни игри в началното училище” – в обем от 172 страници издаден през 2017г.;
- трите учебни помагала, а именно: Образователно-занимателна подготовка за баскетбол на 6-7 годишни деца – в обем от 69 страници издадено през 2017г. и две Книги за учителя по физическо възпитание и спорт за 1 клас – в обем от 152 страници издадена през 2017г. и съответно за 2 клас с обем от 123 страници, издадена през 2018г.

Две от учебните помагала са разработени самостоятелно от доц. Джамбазова, което е атестат за научно-педагогическите качества на кандидата за „професор“.

Монографията „Щафетните игри в началното училище” е представена в две части. В първата част, след извършена характеристика, изведени особености и представена класификация на щафетните игри, се проследява включването на игрите, като средство на физическото възпитание, в учебните програми на българското училище, както справедливо споделя автора: „...от както съществуват такива...”. Анализирани са теоретико-методическите въпроси, които са свързани с представянето на щафетните игри в цялото им многообразие, в методическата литература и богатите възможности за изучаването и въздействието на щафетните игри в реалните условия на обучението с ученици от началното училище. Във втората част на монографията са описани, адаптирани и съставени от автора щафетни игри.

Основните приноси на монографичния труд могат да се формулират така:

- В резултат на широко научно проучване е осъществен задълбочен ретроспективен анализ на учебните програми на българската образователна система от 1886г. както и на учебно-методическата литература, третираща в неразривна връзка с учебното съдържание и методиката на обучение, проблемите на игровата дейност като специфичен вид двигателна дейност на човека. Установените положителни страни и някои недостатъци са разгледани в тяхната програмно-теоретична аргументация. Реално това приемам за съществен научно-методически принос на монографията.
- Извършените педагогически наблюдения на уроци по физическо възпитание и наблюдение и анкетни проучвания сред учителите, относно провеждането на щафетни игри в урочната работа дават възможност да се установят произтичащите от тази дейност положителни ефекти и съответните трудности, които се явяват основа за съставянето на щафетни игри с предназначение за урочната и извънурочната работа по физическо възпитание с ученици от I до IV клас. Предложената методика за съставяне и

провеждане на шафетни игри, диференцирани по предназначение и класове за решаването на някои основни задачи на физическото възпитание и спорта в началното училище, както и примерните игри определям като методически принос с приложен характер (№1).

От особена важност за качествената учебно-възпитателна работа по физическо възпитание и спорт е осигуреността на учителите с методическа литература. Принос с методически характер представляват трудовете с №№19, 20 и 21. Включените в книгите за учителите оценъчни таблици дават възможност да се оценяват количествено и качествено физическата дееспособност. Това е приложен принос към увеличаване обективността на оценката.

Иновативния аспект на съвременното качествено образование се свързва в голяма степен с ефективната предварителна подготовка на учителите при подбора на конкретно учебно съдържание за съответната методическа единица. В това отношение особено внимание заслужава разработения информационен продукт. Той представлява електронна библиотека, която е в обем от 315 информационни страници. Информацията за различни видове игри е структурирана в отделни страници, осигурена е възможност за своеобразна обратна връзка между ефект и действия. Този електронен продукт е практико-методически принос с определен социален ефект (№2).

От значение за целенасоченото въздействие върху общуването, лидерството и обмена на информация в условията на активна двигателна дейност, която се осъществява в процеса на обучение по физическо възпитание е изучаването на: възможните междупредметни връзки; възможността и възникването на агресивни действия; положителните емоции и радостните преживявания; равнището на знания; състоянието на образованост в семейната среда и качествата на учителите. Те се явяват мотивационни детерминанти за учене и участие в заниманията по физическо възпитание и спорт. Обстойно са изследвани и представени в групата трудове с №№ 5,6,7,8,14,15. Извършения сравнителен анализ между ученици от различни държави, дава възможност за изясняването на перспективата за учене и учене през целия живот с „радостта” от него, както и за създаването на адекватни съвременни образователни условия и образователни политики. Определям резултатите от тези изследвания като

ориентир с силно изразен социален характер, с оглед на бъдещото усъвършенстване на образователното пространство.

Заключение

Кандидатът е утвърден специалист, който в многогодишната си дейност е доказал своите разностранни качества като университетски преподавател, научен работник и организатор.

Преподавайки в катедра Начална и предучилищна педагогика към Софийския университет, благодарение на компетенциите и всеотдайността на доц. Елена Джамбазова, обучението свързано с физическото възпитание и спорта в трите степени на висшето образование се осъществява според съвременните образователни тенденции.

Давам висока оценка на научната продукция с тематична насоченост на обявения конкурс въз основа на количествените и качествените показатели, изпълнителската дейност в национални и международни образователни и научни проекти, участия в конференции, конгреси и симпозиуми, както и получената популярност на научните разработки, потвърдена от достатъчния брой цитирания.

Като имам предвид цялостния облик на кандидата, ясно очертавания профил на научно-изследователската работа, посочените положителни оценки и научни приноси, препоръчвам на уважаемите членове на научното жури да присъдят на доц. Елена Николова Джамбазова – Спасунина, доктор, академичната длъжност **„професор”** по професионално направление 1.3. педагогика на обучението (Методика на обучението по физическо възпитание и спорт в началното училище), във Факултет по начална и предучилищна педагогика, катедра начална училищна педагогика на Софийски университет „Св. Климент Охридски”.

София, 26.03.2018г.

Рецензент:

/проф. Елена Николова, доктор/